

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Opgave 1 Beroering over de hervormingsplannen kabinet-Balkenende II

Maximumscore 2

- 1 • De overheid als overlegpartner: kabinet heeft overleg gevoerd met de sociale partners over een (voorlopig) akkoord 1
- De overheid als regelgever: kabinet komt met allerlei hervormingsplannen op het gebied van werk en sociale zekerheid 1

Maximumscore 4

- 2 Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:
- betreffende de *samenstelling* van de SER
- In de SER zitten naast Kroonleden vertegenwoordigers van de werknemers- en werkgeversorganisaties. Afwijken van een SER-advies betekent voorbijgaan aan een overlegcultuur, waarin de sociale partners met tegengestelde belangen elkaar vinden in een compromis. De vakbeweging heeft zich kunnen vinden in het compromis over de WAO en vindt het dus pijnlijk als daarvan afgeweken wordt 2
- betreffende de *taak* van de SER
- De SER is sinds 1950 op sociaal-economisch gebied het belangrijkste adviesorgaan van het kabinet. / De SER heeft in de naoorlogse overlegeconomie als adviesorgaan van het kabinet een grote rol gespeeld. Het is daarom niet gebruikelijk dat het kabinet een advies van de SER niet overneemt 2

Maximumscore 4

- 3 Voorbeeld van een juiste uitleg is:
- Voor liberalen is dit de marktwerking / het particulier initiatief: door concurrentie op de markt zijn er meer keuzemogelijkheden voor de burger; de burger is zelf in staat zijn/haar belangen te behartigen en rationele keuzes te maken 2
- Christen-democraten leggen een zekere nadruk op de zorgzame samenleving / verantwoordelijke samenleving: de burger functioneert binnen georganiseerde verbanden, die gedeeltelijk voorzien in de behoefte aan zorg en zekerheid. / De overheid zorgt voor het scheppen van de randvoorwaarden voor het dragen van persoonlijke verantwoordelijkheid binnen het eigen gezins-, familieverband en binnen andere sociale verbanden 2

Maximumscore 2

- 4 Voorbeeld van een juist antwoord is:
- In de tekst staat dat het kabinet “steunend op een krappe meerderheid in de Kamer,” (regels 22-23) zijn plannen aankondigt. Deze krappe meerderheid zal deze plannen (als wetsvoorstellen ingediend) later al of niet moeten goedkeuren 1
- Met andere woorden: in een parlementaire regeringsvorm heeft en houdt het parlement het laatste woord. / Ministers en/of kabinet moeten het vertrouwen (van een meerderheid) van het parlement hebben 1

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
<p>Maximumscore 3</p> <p>5 ☐ Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• De individualisering komt tot uiting in meer keuzevrijheid en zelfstandigheid van mensen in hun rollen van burger en werknemer. In plaats van collectieve regelingen, bevochten door de vakbonden, volgen werknemers meer eigen keuzen, toegespitst op de persoonlijke omstandigheden. Gevolg is dat de positie van de vakbeweging wordt verzwakt.• De individualisering kan er toe leiden dat mensen geen lid worden van de vakbond. Het aantal leden van een vakbond is een belangrijke machtsbron van een vakbond. Gevolg is dat de positie van de vakbeweging wordt verzwakt.• Door de individualisering van de maatschappij vallen niet meer alle belangen van werknemers samen, maar kunnen zich andere taxaties van belangen voordoen tussen categorieën werknemers (bijvoorbeeld tussen oudere en jongere werknemers). Dit maakt dat er minder een gemeenschappelijk belang wordt ervaren. De vakbeweging steunt van oudsher sterk op het solidariteitsprincipe. Individualisering werkt meer individuele keuzevrijheid in de hand. Daardoor komt de solidariteitsgedachte van werknemers onder druk te staan.• Individualisering van de samenleving doet niet automatisch de behoefte aan collectieve regelingen afnemen. Door meer keuzevrijheid en zelfstandigheid van individuele mensen nemen juist de behoefte aan collectieve regelingen op hoger niveau toe. Voor het behoud van deze regelingen – AOW, WAO, WW – blijft de vakbeweging van belang.• Het toenemen van meer individuele vrijheid van burgers heeft de rol van de CAO in ons arbeidsbestel en daarmee het belang van de vakbeweging niet doen afnemen. Wel is er meer maatwerk gekomen in de CAO's en hebben de ondernemingsraden meer invloed gekregen bij de uitwerking van de CAO's.	
<p>Maximumscore 2</p> <p>6 ☐ Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• PvdA, GL en SP worden op sociaal-economisch terrein beschouwd als linkse of progressieve partijen en de ChristenUnie als (christelijk-)sociaal, terwijl de LPF als een rechtse of conservatieve partij wordt gezien.• PvdA, GL en SP zijn sociaal-democratisch/socialistisch, ChristenUnie is christelijk en de LPF is populistisch/anders / valt niet onder de traditionele stromingen.• ChristenUnie is confessioneel, terwijl PvdA, GL, SP en LPF niet-confessioneel zijn.	
<p>Maximumscore 1</p> <p>7 ☐ Fragment 3 is van de LPF: kabinet luistert te weinig naar de burgers / pleit voor krachtig leiderschap.</p>	
<p>Maximumscore 2</p> <p>8 ☐ Nee, zij is volgens de Grondwet lid van de regering en kan de ministerraad (minister-president) adviseren.</p>	
<p>Maximumscore 4</p> <p>9 ☐ –gunstige factoren (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• de eensgezindheid van FNV, CNV en MHP• de massale steun van de achterbannen van de vakorganisaties• steun in het parlement van de oppositiepartijen <p>per juiste gunstige factor</p> <p>–ongunstige factoren:</p> <ul style="list-style-type: none">• de vakcentrales hadden weinig gehoor bij de christelijk-liberale coalitie• economische factoren (werkloosheid, economische recessie) verzwakken de positie van de vakbeweging	<p><u>1</u></p> <p><u>1</u></p> <p><u>1</u></p>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 2

- 10 • Het pluralistische model van machtsverdeling
- Deze visie gaat uit van een zekere spreiding van macht over verschillende machtscentra: maatschappelijke organisaties, economische en politieke actoren. Er is in dit geval sprake van verdeling van macht over kabinet, regeringspartijen, oppositiepartijen, werkgevers- en werknemersorganisaties

1

1

Opgave 2 Politieke besluitvorming: de toekomst van de Europese Unie

Maximumscore 2

- 11 twee van de volgende factoren met citaat:
- Een gebrek aan politieke kennis.
citaat: “zonder dat men precies begrijpt hoe de besluiten tot stand komen” (regels 26-28)
 - Men heeft geen vertrouwen in de mogelijkheid om als burger invloed uit te oefenen.
citaat: “zonder dat men het gevoel heeft daar enige invloed op te kunnen uitoefenen” (regels 28-29)
 - Gebrek aan vertrouwen in de democratie van de Europese Unie.
citaten (één van de volgende):
 - “veel Europese burgers ... sceptisch reageren op Europa, op Brussel” (regels 12-16)
 - “Het EP is voor de burger nog niet het herkenbare ijkpunt dat vertrouwen inboezemt.” (regels 84-86)

per juiste factor en bijbehorend juist citaat

1

Maximumscore 2

- 12 • het subsidiariteitsbeginsel
- Volgens dit beginsel moet het rijk zich zo min mogelijk bemoeien met lagere overheidsorganen en maatschappelijke organisaties. (Maar lagere organen zouden ondergeschikt blijven aan hogere organen.) / Het subsidiariteitsbeginsel heeft als doel een zekere mate van onafhankelijkheid te garanderen aan een ondergeschikte autoriteit ten opzichte van een hogere instantie, of aan een plaatselijke overheid ten opzichte van een centrale overheid.

1

1

Maximumscore 2

- 13 Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende):
- Het EP heeft medebeslissingsrecht bij Europese wetgeving.
 - Het EP controleert de uitvoering van beleid door de Europese Commissie.
 - Het EP heeft het laatste woord bij de toetreding van nieuwe lidstaten en bij verdragen met andere landen.
 - Het EP kan de hele Europese Commissie naar huis sturen.

per juist argument

1

Antwoorden

Deel-
scores

Maximumscore 2

- 14 Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende):
- Het EP heeft niet zelf een directe wetgevende bevoegdheid, alleen medebeslissingsrecht.
 - Het EP heeft het recht zich uit te spreken over slechts een deel van de EU-begroting. (Over de omvangrijke landbouwuitgaven heeft de Raad van Ministers het laatste woord.)
 - Het EP kan zich uitspreken over door de lidstaten voorgedragen kandidaten voor de Europese Commissie, maar benoemt niet zelf die Commissarissen. / Het EP kan geen individuele leden wegsturen.
 - Het EP heeft weinig controlemogelijkheden ten opzichte van de overige Europese organen (Raad van Ministers).
 - De Raad van Ministers neemt de beslissingen en vormt (samen met de Europese Commissie) de uitvoerende macht. De nationale parlementen kunnen hun controlerende taken ten aanzien van hun eigen nationale politici niet effectief vervullen: de nationale parlementen worden geconfronteerd met de akkoorden die de Raad heeft besloten en kunnen die beslissingen moeilijk terugdraaien.

per juist argument

1

Maximumscore 4

- 15 In het betoog zijn *drie* van de onderstaande voorbeelden van argumenten vóór en/of tegen een referendum verwerkt.
- Voorbeelden van argumenten vóór zijn:
- Het versterkt de democratie: burgers hebben zelf iets te zeggen over belangrijke politieke beslissingen. / De burgers hebben rechtstreeks invloed op politieke beslissingen en kunnen een kabinetsbesluit of meerderheidsstandpunt van de Tweede Kamer verwerpen wat in geval van de Europese Grondwet ook is gebeurd.
 - Maatschappelijke groeperingen of burgers die in het parlement een minderheid hebben, kunnen door een referendum hun invloed laten gelden / kunnen een meerderheid van de burgers achter hun standpunt krijgen.
 - Het laat politici zien wat er leeft bij de burgers; politici worden geconfronteerd met nieuwe ideeën en moeten daarop reageren.
 - Via referenda kunnen burgers hun onvrede omzetten in een politieke uitspraak.
 - Het verkleint de kloof tussen burgers en politici.
 - Er ontstaat bij de bevolking een maatschappelijk debat over het vraagstuk. De volksraadpleging over de Europese Grondwet heeft ervoor gezorgd dat meer dan ooit over Europa is gedebatteerd.
 - Een referendum zorgt ervoor dat de bevolking meer te weten komt. Nederlanders die hebben gestemd over de Europese Grondwet zijn meer geïnformeerd over Europa dan wanneer het parlement voor hen had beslist.
 - Burgers raken gemotiveerd om zich met dit vraagstuk bezig te houden. / De betrokkenheid van de burgers voor het referendum over de Europese Grondwet is veel groter gebleken dan bij de verkiezingen voor het Europees Parlement. (De opkomst bij het eerste nationale referendum was bijna 64 procent, terwijl de opkomst bij de verkiezingen voor het EP in 2004 ruim 39 procent was.)
 - Een referendum dwingt politici om duidelijk uit te leggen waarom ze een bepaalde mening hebben.
 - Door een referendum ontstaat een groter draagvlak voor een politiek besluit.

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
<p>– Voorbeelden van argumenten tegen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">• De positie van het parlement wordt aangetast. Het mandaat van volksvertegenwoordigers wordt ondergraven. / Normaliter heeft de kiezer iedere vier jaar de mogelijkheid om zijn of haar keus voor een bepaalde politiek duidelijk te maken.• Het kabinet en de grote meerderheid van de Tweede Kamer waren vóór aanvaarding van de Europese Grondwet. Het voorleggen aan de kiezers kan leiden tot verlies van legitimiteit van de volksvertegenwoordiging.• Sommige kwesties lenen zich niet goed voor een referendum, voor een eenvoudig ja of nee, omdat er veel aspecten aan vastzitten die veelal onbekend zijn voor de gemiddelde kiezer.• Burgers moeten kiezen uit ‘ja’ of ‘nee’, er is geen compromis mogelijk.• Kiezers hebben vaak de neiging ‘conservatief’ te stemmen.• Kiezers stemmen niet altijd over de inhoud van een voorliggend onderwerp of strijdpunt, maar over andere zaken die er niet direct betrekking op hebben. (Zo had een meerderheid van de nee-stemmers bij het referendum over de Europese Grondwet volgens sommigen geen boodschap aan de inhoud van de Grondwet, maar protesteerde tegen zaken als de kosten van de Europese Unie, de bemoeizucht uit Brussel, de snelle uitbreiding van de Unie etc.)	
per juist argument	<u>1</u>
consistentie in het betoog	<u>1</u>

Opgave 3 Massamedia: oorlog tussen pers en politiek

Maximumscore 3

- 16 • vrijheid van meningsuiting / persvrijheid (Artikel 7 van de Grondwet)
- Niemand heeft voorafgaand verlof nodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren. / Niemand heeft van tevoren toestemming nodig om zijn of haar mening (gedachten, gevoelens) te uiten / te verspreiden via kranten, boeken, radio, TV, etc.
 - Men moet zich daarbij houden aan de wet (‘behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet’). Je mag bijvoorbeeld geen uitlatingen doen die aanzetten tot haat of discriminatie, niet beledigen. / Je mag niet opruien

Maximumscore 4

- 17 • de controlefunctie/waakhondfunctie
- De pers heeft een functie in het ‘hinderlijk volgen’ of controleren van bestuurders. Dat wordt lastig als journalisten geen vervelende vragen mogen stellen (Henneman in de regels 29-31)
 - de opiniërende functie
 - In een democratie moet iedereen zich een mening kunnen vormen op basis van berichtgeving door onafhankelijke media. Dat is moeilijk als overheidsfunctionarissen van journalisten zouden verlangen dat ze ‘hun verlengde microfoon’ zijn (Henneman in de regels 34-35) / als de overheid geen respect heeft voor een onafhankelijke kijk (Mulder in regel 40) / één grote centrale is die bepaalt hoe we over zaken moeten denken (Mulder in de regels 45-48)

Maximumscore 3

- 18 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (drie van de volgende):
- informatie moet betrouwbaar / zo objectief mogelijk zijn
 - scheiding tussen feiten en meningen/commentaar
 - er moet gebruik worden gemaakt van meerdere (van elkaar onafhankelijke) informatiebronnen
 - de bronnen moeten worden gecheckt
 - er moet hoor en wederhoor worden toegepast

per juiste journalistieke norm

1

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 3	
19 ☐ • De agenda(setting)theorie: de media bepalen - door de hoeveelheid aandacht die ze aan bepaalde onderwerpen besteden - wat mensen belangrijk vinden en waar ze over praten / de media bepalen de publieke en politieke agenda	<u>2</u>
• citaat: "(...) nieuwe wetgeving rond de sociale zekerheid ... Heeft de pers geen belangstelling voor" (regels 86-91) / "Lelijke bezuinigingen ... Heeft de pers geen boodschap aan." (regels 92-95) / "Zo bepaalt de pers ... wat wél belangrijk is en wat niet" (regels 96-97/101)	<u>1</u>
Maximumscore 2	
20 ☐ Hypes: nieuws dat zichzelf versterkt zonder dat zich nieuwe feiten voordoen.	
Maximumscore 2	
21 ☐ Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):	
• Meer amusementsprogramma's op prime time	
• Stoppen met programma's die weinig kijkers/luisteraars hebben.	
• 'Popularisering' van informatieve programma's. / Meer infotainment.	
• Er zal een grote nadruk liggen op het brengen van voor het grote publiek interessante aspecten van de politieke en maatschappelijke onderwerpen (in de sfeer van het persoonlijke, human interest).	
• Er zullen minder programma's over moeilijke onderwerpen aangeboden worden.	
• Er zullen minder (diepgaande) programma's voor kleinere doelgroepen aangeboden worden.	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 2	
22 ☐ Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):	
– volledige programmering/programmavoorschrift, met als toelichting:	
• De zendtijd voor televisie van de publieke omroepverenigingen gezamenlijk wordt gebruikt voor een volledig programma. Dat wil zeggen dat het programma-aanbod ten minste moet bestaan uit informatie, cultuur, verstrooiing en educatie.	
– reclameregels, met als toelichting (bijvoorbeeld één van de volgende):	
• Programma's bevatten geen reclameboodschappen en evenmin sluikreclame	
• Programmaonderdelen worden niet gesponsord (met uitzondering van programmaonderdelen van culturele aard, ten behoeve van ideële doeleinden, sportprogramma's)	
• Programma's worden niet onderbroken door reclameblokken.	
– regels voor de leden van omroepverenigingen, met als toelichting (bijvoorbeeld één van de volgende):	
• Omroepverenigingen heffen een contributie van hun leden met een minimumbedrag van € 4,54 per jaar.	
• Omroepverenigingen tonen aan dat hun leden invloed op het beleid van de omroepvereniging kunnen uitoefenen.	
per juist voorbeeld met een juiste toelichting	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 1

- 23 Voorbeelden van een juist antwoord zijn (één van de volgende):
- Kranten verliezen advertentie-inkomsten doordat adverteerders op de advertentiemarkt vaker kiezen voor commerciële tv-zenders.
 - Tengevolge van het ruime televisieaanbod lezen minder mensen een krant / lezen vooral jonge mensen minder vaak een krant. Dit betekent minder inkomsten uit abonnementen en losse verkoop.
 - Doordat minder mensen een krant lezen als gevolg van het ruime televisieaanbod, besteden adverteerders minder geld aan advertenties in kranten. Dit betekent minder inkomsten uit advertenties.

Maximumscore 2

- 24 • in de categorie ‘kwaliteitskrant’
- De andere categorie is die van populaire dagbladen. Een voorbeeld hiervan is:
De Telegraaf/Algemeen Dagblad

1

1

Maximumscore 2

- 25 Voorbeelden van goede (onderzoeks)vragen zijn (twee van de volgende):
- Hoeveel (hoofd)redacteuren en politici/bestuurders zijn geïnterviewd en is dit een voldoende aantal om verantwoorde uitspraken te doen?
 - Was de groep ‘bestuurders’ en ‘hoofdredacteuren’ een goede afspiegeling van de groepen wier uitspraken generaliseerbaar waren voor “pers en politiek”? (Ook parlementaire journalisten die in Den Haag werken?)
 - “Steeds luider klinkt de kritiek op de pers”. Maar: is het vertrouwen wel minder dan in andere perioden? Wat betekent ‘steeds’? Is de mate van kritiek inderdaad groter of hebben we er meer aandacht voor?
 - “Is de kritische uitspraak van minister Donner niet moeiteloos te vervangen door uitspraken van voorgangers als Lubbers en Van Agt?” Met andere woorden: is het vraagstuk niet van alle tijden?

per juiste (onderzoeks)vraag

1

Opgave 4 Mens en werk: veranderingen op de arbeidsmarkt

Maximumscore 1

- 26 een postindustriële samenleving / informatiemaatschappij / dienstensamenleving

Maximumscore 2

- 27 • veranderde maatschappelijke arbeidsverdeling
- Mede onder invloed van technologische vernieuwingen verdwijnen banen in de industrie en ontstaan nieuwe functies, bedrijven in de dienstensector. Er is dus sprake van veranderde maatschappelijke arbeidsverdeling

1

1

Maximumscore 4

- 28 – centralisatie, voorbeeld van een juiste uitleg is:
- Bij centralisatie bepaalt het management / de leidinggevende wat er moet gebeuren. Er is sprake van een hiërarchisch systeem. Met behulp van computers kunnen leidinggevenden gemakkelijker overzicht houden over vele aspecten van het productieproces. Zij kunnen van één centrale plaats direct communiceren met de werknemers op de werkvloer en de werkzaamheden coördineren
- decentralisatie, voorbeeld van een juiste uitleg is:
- Met behulp van computers kunnen werknemers onafhankelijk van plaats en tijd werken. Het instellen van zelfsturende teams (een vergroting van de autonomie) is mogelijk: daardoor kunnen bedrijven meer decentraal produceren. Bedrijven worden minder hiërarchisch. Dankzij communicatie via computer/intranet kunnen managers wel het overzicht houden van de totale productie

2

2

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 4	
29 ☐ Voorbeeld van een juiste uitleg is:	
• Er ontstaat een grote behoefte aan mensen die de nieuwe technologie kunnen toepassen in bedrijven. Het gaat daarbij zowel om diensten als om het ontwikkelen van nieuwe producten. Hiervoor is specifieke opleiding/kennis nodig. De inkomens van mensen met deze specifieke know how die deze functies kunnen uitoefenen, zullen stijgen	<u>2</u>
• Daarnaast creëert de informatietechnologie ook (eenvoudig) routinewerk waarvoor weinig scholing nodig is (taakverarming, taakversmalling). De lonen voor deze functies blijven gelijk of stijgen minder snel. / Uitvoerend werk of routinewerk verdwijnt, omdat deze overgenomen wordt door computers (voorbeeld van procesinnovatie). Mensen worden werkloos met daling van het inkomen tot gevolg. Dit treft vooral de laagopgeleiden	<u>2</u>
Maximumscore 2	
30 ☐ • eentonigheid (of omgekeerd afwisseling) (regel 47)	
• autonomie (regel 49)	
• werktempo (regel 56)	
Indien drie factoren juist	<u>2</u>
Indien twee factoren juist	<u>1</u>
Indien één factor juist	<u>0</u>
Maximumscore 2	
31 ☐ – Telewerkers zijn beter af.	
twee van de volgende gegevens:	
• Telewerkers bepalen vaker zelf werk- en pauzetijden. De percentages ‘nee’-antwoorden op de vragen 6 en 7 zijn duidelijk minder bij telewerkers dan bij niet-telewerkers.	
• Telewerkers kunnen vaker hun taakvolgorde bepalen. Het percentage ‘nee’-antwoorden op vraag 1 is duidelijk minder bij telewerkers dan bij niet-telewerkers.	
• Telewerkers kunnen vaker hun werkmethode bepalen. Het percentage ‘nee’-antwoorden op vraag 2 is duidelijk minder bij telewerkers dan bij niet-telewerkers.	
• Telewerkers kunnen vaker hun werktempo bepalen. Het percentage ‘nee’-antwoorden op vraag 3 is duidelijk minder bij telewerkers dan bij niet-telewerkers.	
• Telewerkers kunnen vaker zelf hun kwaliteitscontrole uitvoeren. Het percentage ‘nee’-antwoorden op vraag 5 is duidelijk minder bij telewerkers dan bij niet-telewerkers.	
of:	
– Telewerkers zijn niet beter af.	
twee van de volgende gegevens:	
• Een groot percentage telewerkers (44) zegt niet genoeg tijd te hebben om het werk af te krijgen. Bij niet-telewerkers is dit percentage lager, namelijk 30 (zie vraag 9 Taaklast).	
• Telewerkers maken langere werkweken. Gemiddeld 46 uur tegen 39 uur van niet-telewerkers (zie vraag 10).	
• Meer telewerkers (34 procent) hebben last van stress dan niet telewerkers (30 procent) (zie vraag 12) (Maar de vraag is of dit verschil significant is; dat wil zeggen: niet aan toeval is toe te schrijven.)	
per juist ondersteunend gegeven	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 4	
32 □ • De drie benaderingswijzen zijn: sociaal-economische benaderingswijze, sociaal-culturele benaderingswijze en politiek-juridische benaderingswijze	<u>1</u>
– Sociaal-economische benaderingswijze Voorbeelden van juiste vragen zijn (één van de volgende):	<u>1</u>
• Welke economische omstandigheden hebben de arbeidsparticipatie van vrouwen gestimuleerd?	
• Welke belangen hadden werkgevers bij het in dienst nemen van vrouwen?	
• Welke maatregelen hebben werkgevers- en werknemersorganisaties genomen om de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt te verbeteren?	
• Welke rol heeft de opleiding van vrouwen gespeeld?	
– Sociaal-culturele benaderingswijze Voorbeelden van juiste vragen zijn (één van de volgende):	<u>1</u>
• Welke veranderingen in waarden en normen liggen ten grondslag aan de veranderde rolverdeling tussen vrouwen en mannen?	
• Welke culturele veranderingen (individualisering, emancipatiestreven) hebben geleid tot de andere waarden en normen met betrekking tot de rolverdeling van man en vrouw thuis?	
– Politiek-juridische benaderingswijze Voorbeelden van juiste vragen zijn (één van de volgende):	<u>1</u>
• Welke maatregelen van de overheid hebben de komst van het anderhalf-huishouden bevorderd?	
• Wat is het overheidsbeleid geweest om de arbeidsparticipatie van vrouwen te bevorderen?	
<i>Opmerking</i> <i>De onderzoeksvraag moet bij de juiste benaderingswijze staan.</i>	
Maximumscore 4	
33 □ – Ja, met de komst van het anderhalf-huishouden is het emancipatiebeleid grotendeels geslaagd te noemen. Het beleid is gericht op het inhalen van achterstanden van vrouwen op de arbeidsmarkt en op herverdeling/eerlijke verdeling van betaalde en onbetaalde arbeid. De positie van vrouwen op de arbeidsmarkt is verbeterd. Vrouwen zijn niet alleen verzorgster van partner en kinderen / huisvrouw, maar kunnen ook werken en carrière maken. (De toegang tot de arbeidsmarkt ligt voor vrouwen helemaal open. In een anderhalf-huishouden werkt zowel de man als de vrouw.)	<u>2</u>
– gegevens behorend bij ‘ja’ (één van de volgende):	<u>2</u>
• Het aantal voltijd-niet werkende paren neemt af. In Tabel 2 is te zien dat het percentage voltijd-niet werkende paren met minderjarige kinderen tussen 1992 en 2003 is gedaald van 57 naar 34 procent. (Bij paren zonder minderjarige kinderen is de daling minder sterk: van 29 naar 23 procent).	
• Het aantal paren voltijd-deeltijd (anderhalf-huishoudens) is toegenomen. Het percentage anderhalf-huishouden met minderjarige kinderen is tussen 1992 en 2003 gestegen van 26 procent naar 45 procent. (Bij paren zonder minderjarige kinderen is de stijging wat minder sterk: van 21 naar 28 procent.)	
of:	

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
<p>– Nee, het emancipatiebeleid is gericht op het inhalen van achterstanden van vrouwen op de arbeidsmarkt en op herverdeling/eerlijke verdeling van betaalde en onbetaalde arbeid. De positie van vrouwen is nog steeds niet helemaal gelijk aan die van de man. Mannen hebben vaak een volledige baan, terwijl vrouwen vaak een deeltijdbaan hebben. Met andere woorden: vrouwen zullen meer zorgtaken thuis hebben</p>	<u>2</u>
<p>– gegevens behorend bij ‘nee’ (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• In tabel 3 staat dat bij 36 procent van de paren de man voltijd werkt en de vrouw deeltijd. Bij slechts 1 procent van de paren werkt de vrouw voltijd en de partner deeltijd.• Ook blijkt uit tabel 2 dat er in 2003 veel paren zijn waarbij de ene partner voltijd werkt en de andere in het geheel niet buitenshuis werkt (34 procent en 23 procent).	<u>2</u>